

कपिलवस्तु नगरपालिका नवौँ नगरसभा

कपिलवस्तु नगरपालिकाको उप-प्रमुख ज्यू
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत ज्यू,
नगरसभाका सम्पूर्ण सदस्य ज्यूहरू
सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारी ज्यूहरू
उपस्थित पत्रकार साथीहरू,

कपिलवस्तु नगरपालिकाको गरिमामय नवौँ नगरसभामा यहाँहरू सबैलाई हार्दिक स्वागत गर्न चाहन्छु ।

प्रजातन्त्र, लोकतन्त्र हुंदै गणतन्त्र सम्म आइपुग्दा देश प्रेमले ओतप्रोत भइ जनताको लागि बलिदान दिइएका योद्धाहरू प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली दिन चाहन्छु ।

कोभिड-१९ को दोस्रो भेरिएण्टका कारण हाम्रो नगरपालिकामा धेरै धनजनको क्षती हुन पुगेको यस अवधिमा कोभिड-१९ का कारण मृत्यु बरण गर्न पुगेका नगरवासीहरूमा हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दै कोरोना संक्रमित भएर उपचाररत सबै नगरवासी महानुभावहरूलाई शिघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु । कोभिड-१९को दोस्रो भेरिएण्टलाई परास्त गर्न अहोरात्र खट्नु हुने कपिलवस्तु अस्पतालका चिकित्सक लगायत सम्पूर्ण स्वास्थ्यकर्मी, नगरपालिकाका स्वास्थ्य संयोजक लगायत सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरू तथा निशेधाज्ञाको पालन गरी कोरोनाको चेन ब्रेक गर्न सहयोग पुऱ्याउनु हुने सम्पूर्ण नगरवासी दाजुभाई दिदीबहिनीहरू सबैलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी लिएको ४ वर्ष करीव व्यतित हुन लागेको छ । शुरुको केही समयहरू सिकाइमा विताइयो । विकासका दृष्टिकोणले निकै पछि परेको हाम्रो नगरपालिकालाई केही हेर्न लायक बनाएका छौ । अब हामीले धेरै गर्न बाकी छ । हाम्रो कार्यकालको करीव अन्तिम वर्षमा सिमित आयवाट असीमित आवश्यकता पूरा गर्नु पर्ने हाम्रो बाध्यता छ । गत वर्ष २ यो वर्षको मुख्य विकास गर्ने समयमा कोभिड १९ ले आक्रान्त पार्दा विकास निर्माणमा अवरोध पुग्न गएको छ ।

यो विषम परिस्थितीमा कपिलवस्तु नगरपालिकाको नवौँ सभामा आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गइरहेको छु ।

अब म आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्दा लिइएका आधारहरू प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

१. नेपालको संविधान, २०७२
२. स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४
३. पञ्चौ पञ्च वर्षिय योजना
४. राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन २०७४
५. दिगो विकासका लक्ष्यहरू ।
६. अर्थ मन्त्रालयबाट प्राप्त मार्गदर्शन
७. संघीय मन्त्रालयहरूबाट समय समयमा जारी भएका मार्गदर्शन ।
८. स्थानीय तहका कानूनहरू ।
९. संघीय सरकारको आ.व. २०७८/०७९ को नीति तथा कार्यक्रम ।
१०. लुम्बिनी प्रदेश सरकारको आ.व. २०७८/०७९ को नीति तथा कार्यक्रम ।
११. राजनैतिक दलहरूबाट अनौपचारिक रूपमा प्राप्त सुझावहरू ।
१२. विभिन्न समितिका सुझावहरू, वडा तथा बस्ती स्तरबाट प्राप्त सुझावहरू ।

आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

पूर्वाधार विकास नीति

- नगर क्षेत्र भित्र बढ्दो शहरीकरणलाई व्यवस्थित तथा सुरक्षित आवास निर्माण गर्न यस नगरपालिकाबाट भवन निर्माण आचार संहिता तथा सडक मापदण्ड बनाएर लागु गरिनेछ ।
- नगरपालिकाबाट तयार भएको नगर यातायात गुरु योजना अनुसार नगर क्षेत्रहरूको सडकहरूलाई यातायातको आधारमा बर्गीकरण गरि सडक क्षेत्राधिकार कायम गरि सोहि बमोजिम सडकहरूको स्तरोन्ती कार्य अगाडि बढाइने छ ।
- निर्माण व्यवसायी तथा उपभोक्ता समितिहरूबाट समयवधि भित्र गुणस्तरीयता कायम गरी निर्माण कार्य सम्पन्न गरेका व्यवसायी तथा समितिहरूलाई पुरस्कृत तथा सम्मान गरिने र सोको विपरीत गर्नेलाई दण्डित गर्ने नीति कडाइका साथ लागु गरिने छ ।
- जमुवार देखि भिक्षुचौक सम्म सडक सुन्दरीकरणको लागि सौर्य बत्ती जडान तथा व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- भूमिहीन, सुकुम्बासी तथा अव्यवस्थित बसोवासीको लागत संकलनको आधारमा सोको नापजाँच गरि जग्गा धनी प्रमाण पुर्जा वितरण गर्ने प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ ।
- उपभोक्ता समितिबाट संचालन हुने योजनाहरू अनिवार्य रूपमा लागत सहभागिता गराउन पक्की कामको लागि ५ प्रतिशत तथा कच्ची कामको लागि १० प्रतिशत नगद लागत सहभागिता गर्ने नीतिलाई यस बर्ष पनि निरन्तरता दिइनेछ ।
- नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारको नीति समेतलाई आधार मानी यस नगरपालिका नगरवासीहरूको फुसको छानालाई विस्थापित गरि फुसको छानो मुक्त नगर बनाउन आगामी वर्ष भित्रमा सम्पन्न हुने गरी विशेष कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति लाई यस वर्ष पनि निरन्तरता दिइनेछ ।
- भवन तथा शहरी विकासका लागि एकिकृत बस्ती विकासको संभावनाको अध्ययन गरि प्राथमिकता साथ एकिकृत वस्तीहरूको निर्माण र विकास गर्दै लगिनेछ ।
- यस नगरपालिकाबाट संचालन हुने भौतिक पूर्वाधारका योजनाहरूको गुणस्तर जाँच गर्नको लागि नगरपालिकामा प्राविधिक ल्याब स्थापना गरिने साथै प्राविधिकहरूलाई समयानुकूल प्रविधि मैत्री बनाउन आवश्यकता अनुसारको तालीमको ब्यवस्था गरिनेछ ।
- योजनाहरूको खरिद कायलाई थप प्रभावकारी र पारदर्शी बनाउन विद्युतिय माध्यमको यथासम्भव व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- यस नगरपालिकाको सबै वडाको प्रशासनिक कार्यालय सम्म पुग्ने वाटो पक्की बनाइनेछ । साथै सबै वडाहरूले आफ्नै कार्यालय भवनबाट सेवा प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- वातावरण मैत्री तथा अपाङ्ग मैत्री हुने गरी पूर्वाधार निर्माण गरिनेछ ।
- निजी क्षेत्रको सहकार्यमा सार्वजनिक निजी साभेदारी (पि.पि.पि) मोडेलबाट विकास निर्माण तथा पूर्वाधार योजनाहरू सञ्चालन हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

आर्थिक विकास नीति

राजस्व तथा वित्तीय

- नगरपालिकालाई बुझाउनुपर्ने चालु आ.व. को व्यसाय कर, सम्पत्ती कर, भूमीकर (मालपोत) आदि वैशाख मसान्त भित्र बुझाएमा १० प्रतिशत छुट दिने नीति लिइनेछ ।
- महिलाहरूको स्वामित्वमा रहेको घर घडेरी जग्गा र घर नक्सा पास तथा व्यापार व्यवसायमा लाग्ने कर रकममा २५ प्रतिशत छुट दिने । व्यापार व्यवसायमा लाग्ने कर असुलीमा उद्योग वाणिज्य संघसंग सहकार्य गर्ने वातावरण मिलाइनेछ ।
- नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेको सम्पत्तिको संरक्षण गर्दै सार्वजनिक सम्पत्तिमा भएको अतिक्रमण हटाई त्यस्ता सम्पत्तिको उपयोगवाट राजस्व अभिवृद्धिमा पहल गरिनेछ ।
- आन्तरिक राजस्व अभिवृद्धिका लागि सार्वजनिक निजी साभेदारी अन्तर्गत व्यसाय कर, पसल घर जस्ता क्षेत्रमा भएको सार्वजनिक निजी साभेदारीमा जोड दिइनेछ । नदीजन्य वस्तु तथा प्राकृतिक श्रेत साधनको संरक्षण उचित उपयोग र सदुपयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

- नगरपालिकालाई बुझाउनु पर्ने व्यवसाय करको पुराना वांकी वक्यौता (२०७५/०७६ सम्मको) चालु आ.व. को ६ महिना भित्र बुझाउन ल्याउनेलाई वक्यौता रकमको ३० प्रतिशत तथा २ आ.व. अगाडीलाई २० प्रतिशत छुट दिने ।
- चालु आ.व. २०७७/०७८ र अगामी आ.व. २०७८/०७९ को लागि कायम गरिएको व्यवसाय कर मा कोविड १९ का कारण व्यवसायहरूमा परेको प्रभावलाई मध्येनजर गर्दै व्यवसाय करमा २० प्रतिशत छुट दिइने छ ।
- राजस्व अभिलेख प्रणालीलाई अभै सुदृढ गरी चुस्त दुरुस्त बनाउदै लगिनेछ ।
- सबै वडाहरूबाट कम्प्यूरकृत राजस्व अभिलेख प्रणाली लागु गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको आम्दानी तथा खर्चको लेखांकन प्रतिवेदन तथा लेखापरीक्षणमा पारदर्शिता र जवाफदेहीता अभिवृद्धि गर्दै वित्तिय सुशासन कायम गरिनेछ ।
- वेळुको लगत अद्यावधिक गरि सम्परिक्षण गर्ने, वेळु हुन नदिने गरि आर्थिक कारोवार गर्नमा जोड दिने, वेळु फर्छ्यौट गरी वेळु न्युनिकरण गर्दै जाने र वेळु फर्छ्यौट कार्यमा संलग्न कर्मचारीलाई पुरस्कृत गर्ने ।
- सुचना प्रविधिमा आधारित वित्तिय व्यवस्थापनको विकासमा जोड दिइनेछ ।
- आन्तरिक स्रोतको संभाव्यता अध्ययन गरि स्रो को दायरा वढाउदै लगिनेछ । राजस्व संकलनलाई प्रभावकारी बनाउदै कर दाता मैत्री बनाइनेछ । उत्कृष्ट करदातालाई पुरस्कृत तथा सम्मान गरिनेछ । उपर्युक्त ठाउँहरूमा पार्किङ शुल्क लगाउने, करका दरहरूमा समयानुकूल परिमार्जन गर्ने तथा करदाता शिक्षा कार्यक्रम आदि कार्यहरूमा नगरपालिकाको आन्तरिक स्रोत अभिवृद्धि गर्न जोड दिइनेछ ।
- संघ र प्रदेशसंग नीतिगत र कार्यगत समन्वय गरी स्रोका आधारमा स्थानीय नीति तर्जुमा गरिने साथै प्रदेशलाई बाडफाड गर्ने राजस्व नियमित रूपमा उपलब्ध गराइनेछ ।
- यस नगरपालिकाको बजार अनुगमन निर्देशिका बमोजिम उपभोक्ता संरक्षण हित समिति तथा बजार अनुगमन समिति गठन गरी स्रो समितिलाई सक्रिय बनाउने, उपभोक्ता हित संरक्षणका लागि आवश्यकता अनुसार व्यवसायीहरूलाई नसिहत, दण्ड जरिवाना तथा राम्रो सेवा गर्ने लाई पुरस्कृत गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- यस नगरपालिका भित्र संचालन भएका सम्पूर्ण व्यवसायहरूलाई यस आ.व. भित्र दर्ता गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- यस नगरपालिकाको बजार अनुगमन निर्देशिका बमोजिम बजार अनुगमन कार्यक्रम संचालनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

पशु विकास नीति

- दुधमा आत्मनिर्भर कार्यक्रम (गोठ देखी ओठ सम्म स्वच्छ दुध उत्पादन कार्यक्रम)
 - ❖ उत्पादनशिल पशुहरूको लागी नरल सुधार कार्यक्रम (कृत्रिम गर्भाधान कार्यक्रम)
 - ❖ पशु आहारा सेवा कार्यक्रम
 - ❖ साना तथा मझौला डेरी सुधार कार्यक्रम
 - ❖ दुग्ध पदार्थ विविधिकरण कार्यक्रम
 - ❖ उत्पादनमा आधारित दुधमा अनुदान कार्यक्रम
- मासु तथा अण्डामा आत्मनिर्भर कार्यक्रम
 - ❖ महिला विशेष बाख्रापालन कार्यक्रम
 - ❖ कुखुरापालन मा जोड
 - ❖ उन्नत नरलका बोका पाठी बितरण
 - ❖ बंगुरपालन तथा उन्नत नरलका पाठापाठी हुर्काउने कार्यक्रम
 - ❖ मासु उत्पादनका लागी पाडा तथा खसी बोका हुर्काउने कार्यक्रम
 - ❖ सुरक्षित मातृत्व तथा शिशु स्याहार सेवा कार्यक्रमका लागी कुखुराका चल्ला वितरण कार्यक्रम
- पशु स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम
 - ❖ पशुपंक्षीको औषधि उपचार सेवा
 - ❖ पशुपंक्षीहरूमा खोप सेवा कार्यक्रम

❖ परजिवि नियन्त्रण सेवा

❖ भुस्याहा कुकुर नियन्त्रण मा रेविज रोग बिलुद्ध खोप सेवा

❖ पशुहरूमा हुने बाँभ्रोपनको उपचार तथा रोकथाम कार्यक्रम

- पशु स्वास्थ्य नियमन सेवा - हाटबजार, पशु बधशाला, एग्रोभेट, डेरीपसल अनुगमन निरिक्षण कार्य
- किसानको लागत मुल्य प्राप्तिको सुनिश्चितताको लागी पशु बिमा कार्यक्रमलाई प्रोत्साहित गर्न नीति तथा कार्यक्रमगत ब्यवस्था गर्ने ।
- बैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका /रोजगारी गुमाएका युवाहरूलाई पशुपालन प्रति प्रोत्साहीत गर्ने लघु उद्यम कार्यक्रम ।
- पशु हाटबजार तथा आधुनिक बधस्थल ब्यस्थापन कार्य ।
- पशुहरूमा खोरेत तथा पि.पि.आर रोग नियन्त्रण तथा उन्मुलन कार्यक्रम सञ्चालन ।
- पशुजन्य उत्पादनको बजारीकरणको ब्यवस्थाको लागि पशु हाट बजार लगायत अन्य संरचनाहरूको निर्माण गर्दै लगिनेछ ।

कृषि विकास नीति

- यस नगरमा खाद्य तथा पोषणको अवस्थामा सुधार ल्याउने नीति लिइनेछ ।
- ब्यवसायिक कृषिको प्रवर्द्धन गर्न कृषि खाद्य तथा नगदेवालीको उत्पादन उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- आयात प्रतिस्थापन, निर्यात प्रवर्द्धन, पोषणमा सुधार, कृषकहरूको आमदानी स्तरोन्नती हुने किसिमको ब्यवसायिक कृषि प्रणाली कार्यक्रम संचालनलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
- बाली सघनतामा वृद्धि, कृषकहरूको सीप, क्षमतामा वृद्धि, सिंचाई क्षेत्र विस्तार, खाद्य सुरक्षामा टेवा, कृषि यान्त्रिकरणमा विस्तार, रोजगारीको सृजना, खेर गैरहेको जग्गाको सदुपयोग हुने जस्ता कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- कृषि अनुसन्धानबाट सिफारीस भएका स्थानीय माटो सुहाउँदो कृषि प्रविधि कृषक समक्ष पुऱ्याइने छ ।
- साना सिंचाई विशेष कार्यक्रमको सदुपयोगबाट खाद्य सुरक्षा एवं आत्म निर्भर वनाउने जस्ता कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- तरकारी खेतीलाई विशेष प्राथमिकतामा राखि कृषिका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ ।
- वाली विकास तर्फ तोरी, केराउ आदिको वीउ विजन वितरण, आधुनिक कृषि यन्त्र उपकरण वितरण तथा तालिमको ब्यवस्था मिलाई ब्यवसायिक खेतीको लागि प्रेरित गरिने छ ।
- साना सिंचाई ,कृषक समूह दर्ता आदि कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरि अगाडी वढने छ ।
- वाली संरक्षणका कार्यक्रम अन्तर्गत च्याउ खेतौ प्रविधिको वारेमा सम्बन्धित कृषक, कृषक समूह, सहकारी, फार्म आदिमा आवद्ध रहेका सरोकारवाला कृषकहरूलाई यस प्रविधिको वारेमा तालिम सञ्चालन तथा वीउ वितरणका कार्यक्रमहरू गरि यसको ब्यवसायिक खेतीमा जोड दिइनेछ ।
- वाली संरक्षणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।माटोको पोषक तत्वको रूपमा जिंक मलको वितरण गर्ने कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिइने छ ।
- प्याकेज प्रदर्शन कार्यक्रम लाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- सकृय तथा नविकरण गरेको कृषक समूहलाई कार्यक्रममा प्राथमिकता दिइनेछ ।
- सुनौलो १००० दिन अन्तरगत सुरक्षित मातृ शिशु कार्यक्रम संचालन अन्तरगत तरकारी उत्पादन सम्बन्धी तालिम तथा तरकारीको वीउ वितरणमा प्राथमिकता दिइनेछ ।
- वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका वा रोजगार गुमाएका कृषकहरूको लागि तरकारी खेतीमा कोभिड विशेष कृषि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- नियमित रेडियो तथा अन्य सञ्चारको माध्यमबाट कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी वनाउन प्रचार प्रसार गरिनेछ । संघ तथा प्रदेश सरकार मार्फत आएको कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- कृषि उत्पादनको बजारीकरण गर्नको लागि कृषक समूह तथा सहकारीहरूको प्रवर्धन गरिनेछ ।
- स्थानीय बजारीकरणको संस्थागत ब्यवस्थाको लागि कृषि सामाग्री संकलन केन्द्र, विक्री केन्द्र तथा कृषि हाट बजारहरूको संरचना निर्माण तथा प्रवर्धन गर्दै लगिनेछ ।

सहकारी नीति

- सार्वजनिक, निजी र सहकारी मार्फत स्थानीय श्रेत र साधनको समुचित परिचालन गरिनेछ ।
- यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र स्थापना भई संचालनमा रहेका सहकारीहरूलाई प्रवर्द्धन गर्दै लगिनेछ ।
- कर्मिमा एक वडामा दुई कृषि सहकारी स्थापना गर्ने कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- महिला तथा लक्षित वर्ग उन्मुख सहकारी संस्थाहरूको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि गर्न विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- उत्पादनमा आधारित आयआर्जन गर्ने सहकारीको स्थापनामा प्राथमिकता दिइनेछ ।
- सहकारी संस्थाहरूको संस्थागत क्षमता विकासमा जोड दिइनेछ ।
- निष्क्रिय अवस्थामा रहेका सहकारी संस्थाहरूलाई पुनर्गठन गरी दुई वा दुई भन्दा बढी सहकारी संस्थालाई गाभ्ने (मर्जिङ्ग) नीति लिइनेछ ।
- नगर स्तरीय सहकारी सञ्जाल गठन गर्ने पहल गरिनेछ ।
- प्रतिस्पर्धामा छनौट भएका व्यवसाय विकास सेवा प्रदायक संस्थाहरू मार्फत उद्यमीहरूलाई पुनर्ताजगी र एडभान्स सीप विकास तालिम प्रदान गरिनेछ । साथै लघु उद्यम विकास मोडेलमा नया लघु उद्यमी सिर्जना गरिनेछ ।

उद्योग तथा वाणिज्य नीति :

- यस नगरपालिकामा उद्योग ग्राम स्थापनाको लागि संभाव्य क्षेत्रको पहिचान गरी उद्योगहरूको प्रवर्द्धन गर्ने र सो का लागि आवश्यक पूर्वाधारहरूको विकास गर्न संघ, प्रदेश र नीजि क्षेत्रसंग सहकार्य गर्दै जाने नीति लिइनेछ ।
- कृषिमा आधारीत घरेलु तथा साना उद्योगका साथै लघु उद्यमहरूलाई विशेष प्राथमिकता दिइ कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- बजारको एकाधिकार र कृतिम अभावको स्थिती रहन नदिन र गुणस्तरहीन एवं म्याद नाघेका वस्तुहरूको विक्रि वितरणलाई रोक्न नापतौल तथा मुल्य मापनका नीति व्यवस्थित गर्दै अनुगमनका माध्यमबाट प्रभावकारी कदम चालिनेछ ।
- लघु उद्यम विकास कोषको स्थापना गरिनेछ । बजार अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका युवा जनशक्तिहरूको सीप एवं दक्षता विकासका लागि सीपमुलक एवं व्यवसायिक स्वआर्जनका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न प्राथमिकता दिइनेछ ।

पर्यटन तथा संस्कृति प्रवर्द्धन नीति :

- ऐतिहासिक, पुरातात्विक, पर्यटकीय, धार्मिक र संस्कृतिक स्थलहरूको संरक्षण र संवर्द्धन गर्दै राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा प्रचार प्रसार गरी पहिचान गराउने नीति लिइनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका सम्भावित क्षेत्रहरूको पहिचान गरि होम स्टेको प्रवर्द्धन, सहजिकरण तथा प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र बसोवास गर्ने प्रत्येक जात, जाति एवं समुदायहरूको प्राचीनकाल देखी चल्दै आएको मौलिक संस्कृति (भाषा, भेषभुषा, चाडपर्व), साहित्यकार, कलाकार लाई संरक्षण एवं प्रवर्द्धन गर्दै स्थानीयका राष्ट्रिय प्रतिभाहरूलाई सम्मान गर्दै लैजाने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- कला र संस्कृतिको संरक्षण र संवर्द्धनका लागी पुस्ता हस्तान्तरण कार्यक्रम संचालन गर्न गरिने कृयाकलापहरूमा आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।
- यस क्षेत्रमा रहेका पर्यटकीय स्थलहरूको संरक्षण, संवर्द्धन, प्रचार प्रसार तथा विकासका लागि साभेदारीमा कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- पर्यटन गुरुयोजना निर्माण गरि पर्यटकीय क्षेत्रको विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।
- पर्यटन प्रबर्धनका लागि क्षमता विकास, स्थानिय कला तथा सांस्कृतिक प्रवर्द्धन उत्सव, महोत्सव का लागि प्राथमिकताका साथ कार्यक्रम अगाडी बढाइने छ ।

- अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा चर्चित, मानव निर्मित, सिमसार क्षेत्रमा सुचिकृत तथा चराको लागि अन्तर्राष्ट्रिय गन्तव्य स्थलको रूपमा रहेको जगदिशपुर तालको विकास संरक्षण र संवर्द्धनमा जोड दिइनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेको तालहरूलाई सौन्दर्यीकरण गर्दै लैजाने नीति लिइनेछ ।
- कपिलवस्तु नगरपालिकाका पुरातात्विक स्थलहरूको खोज अनुसन्धान गरि पर्यटकीय स्थलको रूपमा विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।

अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग, सहकार्य, समन्वय र सम्बन्ध विस्तार सम्बन्धी नीति

- पालिकाको समग्र विकासलाई केन्द्रमा राखी राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा पालिकाहरूसँग भगीनी सम्बन्ध र सरकारी गैरसरकारी संघ संस्था विच संस्थागत सम्बन्ध विस्तार गरिने छ ।
- राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय सरकारी गैरसरकारी संघ संस्थाको सहयोग लिने दिने र संस्थागत सम्बन्ध विस्तार गरी आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग लिने नीति अनुसार युरोपको लुम्बिनी गार्डेन फाउण्डेसन स्पेन र यस पालिकाको संस्थागत सम्बन्ध कायम भएको छ । अन्य निकायहरूसँग समेत सम्बन्ध विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ ।
- पालिकाको पर्यटन, शिक्षा, खेलकुद, संस्कृति, स्वास्थ्य, कृषि लगायत एकीकृत विकासका लागि लुम्बिनी गार्डेन फाउण्डेसन स्पेन सँगको सम्बन्धलाई थप संस्थागत गरी समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
- पालिकाको विकासका लागि विश्व ज्ञान्तीका दूत भगवान गौतम बुद्धसँग सम्बन्धित अन्य पालिकाहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
- यस पालिका र नेपालको पर्यटन लगायतका क्षेत्रको विकासका लागि समन्वय र सहकार्य गर्ने उद्देश्यका साथ स्पेनको एक्स्ट्रेमादुरा प्रदेशको Caceres नगरपालिकामा लुम्बिनी साँस्कृतिक नगरपालिका, यस पालिका र Caceres नगरपालिकाको सहकार्यमा लुम्बिनी गार्डेन फाउण्डेसन स्पेन द्वारा निर्माण हुन लागेको बुद्ध गार्डेनमा आवश्यक प्राविधिक तथा साँस्कृतिक सहयोग प्रदान गरिनेछ ।
- लुम्बिनी माड्रिड सचिवालय को समन्वय कार्यालयको भूमिकालाई संस्थागत गरी प्रभावकारी बनाइनेछ ।

श्रम तथा रोजगार नीति

- विदेशबाट फर्किएका तथा स्वदेशमै रोजगारीको खोजीमा रहेका व्यक्तिहरूको सुचना संकलन गरी उनीहरूमा रहेको सिपको विवरण समेत रोजगार सुचना केन्द्रमा प्रविष्ट गरी त्यस्ता जनशक्तिलाई स्थानीय तहभित्र उपलब्ध हुने निर्माण, सेवा व्यवसाय, उद्योग, कृषि लगायतका क्षेत्रका रोजगारदातासँग समन्वय गरी रोजगारी प्रदान गर्न सहजीकरण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- स्थानिय स्तरमा रोजगारीको प्रवहनका लागि सार्वजनिक निर्माण कार्यहरूमा सम्भव भएसम्म श्रममुलक प्रविधिको प्रयोग गरी रोजगारी सिर्जनामा जोड दिइनेछ ।
- स्थानिय स्तरमा रोजगारी सिर्जना गर्नका लागि संघ र प्रदेश सरकार सँग आवश्यक समन्वय गर्दै प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम लाई थप प्रभावकारी रूपमा संचालन गरिनेछ ।
- स्थानिय स्तरमा रोजगारी सिर्जनाका लागि निजी क्षेत्र र गैरसरकारी क्षेत्रसँग आवश्यक सहकार्य गरी थप रोजगारीको अवसर सिर्जन गरिनेछ ।
- बेरोजगार युवा युवतिहरूका लागि रोजगारमुलक र सिपमुलक तालिमहरू संचालन गरी दक्ष र सक्षम जनशक्ति विकास गरी आन्तरीक रोजगारीको प्रवर्धन गरिनेछ ।
- रोजगारी सिर्जना सम्बन्धी अध्ययन अनुसंधान गरी स्थानीय स्तरमै रोजगारीका नयाँ क्षेत्रहरू पहिचान गरिनेछन ।
- बेरोजगार व्यक्तिका लागि बैंक तथा वित्तीय संस्था मार्फत सहूलियतपूर्ण ऋण उपलब्ध गराउनका लागि आवश्यक सहजीकरण गरिनेछ ।
- रोजगार व्यवस्थापन सुचना प्रणाली मार्फत सम्पूर्ण बेरोजगार व्यक्तीहरूको तथ्याकलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- कोभिड १९ (कोरोना भाइरस) को विश्वव्यापी संक्रमणको कारणबाट वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका र वैदेशिक रोजगारीका क्रममा समस्यामा परेका व्यक्तिहरूको तथ्याक गरी कपिलवस्तु नगरपालिकाको वैदेशिक रोजगार पाइचित्र लाई अधावधिक गरिनेछ ।
- कपिलवस्तु नगरपालिकाको अभियान श्रमको सम्मान कार्यक्रमसंचालन गरिनेछ ।

- विदेश जान चाहनेहरूको लागि पूर्व निर्णय तालिम सञ्चालन गरि विदेशबाट फर्केकाहरूसंग विदेश जान चाहनेहरूलाई अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- बेरोजगारहरूको ज्ञान, सिप, योग्यता, अनुभव र बजारको मागका आधारमा आवश्यक पर्ने सीप विकास तालिमको पहिचान गरी सम्बन्धित तालिम केन्द्रमा सिफारिस गरिनेछ ।

सामाजिक विकास नीति

शिक्षा युवा तथा खेलकुद नीति शिक्षा तर्फ

- शिक्षा नगरको अग्रगामी विकासका लागि मेरुदण्डका रूपमा आत्मसात गर्दै "शिक्षित र समृद्ध नगर हाम्रो चाहना, दक्ष, सिपयुक्त जनशक्ति हाम्रो गहना" भन्ने आदर्श वाक्यलाई शिरोपण गर्दै समग्र शिक्षा प्रणालीको सुधारका निम्ति स्पष्ट दृष्टिकोण, प्रतिबद्धता र लगनशिलताका साथ अगाडी बढिनेछ ।
- सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक रूपान्तरणको संवाहकका रूपमा शैक्षिक प्रणालीलाई सुधार गर्नका लागि सबै तहको शिक्षामा समता मूलक पहुँचको सुनिश्चितता, गुणस्तरमा सुधार, अब्बल व्यवस्थापकीय क्षमताको विकास, सामुदायिक एवं संस्थागत विद्यालय बीचको विषमताको अन्त्य, विद्यालयहरूका बीचको असल अभ्यासहरूको आदान प्रदान गरी प्रयास गरे परिवर्तन सम्भव छ भन्ने मान्यता स्थापितका लागि शैक्षिक प्रणालीलाई जिम्मेवार, जवाफदेही, पारदर्शी, नतिजामुखी र उत्तरदायी बनाउदै नगरपालिकालाई शैक्षिक क्षेत्रको हबको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- नोवेल कोरोना भाइरस (कोभिड १९) को दोस्रो भेरियन्टको महामारीबाट विह्व आक्रान्त भएको जटिल परिस्थितिमा समग्र शैक्षिक प्रणाली असामान्य भएकोमा नेपाल सरकारले तोकेको मापदण्ड बमोजिम बैकल्पिक विधिहरूको प्रयोग गरि पठनपाठन सुचारु गर्न आवश्यक कदम चालिने छ ।
- कोरोना भाइरस (कोभिड १९) नयाँ भेरियन्ट ले निम्त्याएको असहज परिस्थितिलाई मध्यनजर गर्दै शैक्षिक गतिविधिलाई नियमित गर्न शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयबाट जारी बैकल्पिक सिकाइ सहजीकरण निर्देशिका, २०७७ तथा विद्यालय संचालन कार्यढाँचा, २०७७ अनुसार विद्यार्थीको सिकाइ सहजीकरणका लागि आवश्यक कार्यक्रम संचालन र समन्वय गरिनेछ ।
- विद्यालयबाट प्राप्त वर्गीकृत तथ्याकका विवरणका आधारमा सबै विद्यार्थीहरूमा सिकाइ सहजीकरणको पहुँच उपलब्ध गराइनेछ । यसका लागि भौतिक दूरीमा बसाइ सहितको कक्षाकोठा, टेलिभिजन र रेडियोबाट पाठ प्रसारण, अनलाइन अफलाइन विधिबाट शिक्षण, परियोजना कार्यमा आधारित पढाइ, टोल पढाइ तथा बालबालिकाहरूका लागि घर-घरमै सिकाइ कुना, घरदैलो सिकाइ सहजीकरण आदिजस्ता वैकल्पिक शिक्षा प्रणालीका विविध स्वरूपका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- कपिलवस्तु नगरपालिका अन्तर्गतका सामुदायिक विद्यालयहरूमा शिक्षक अभावलाई परिपूर्ति गर्न विगतमा व्यवस्था गरिएका स्वयंसेवक शिक्षक तथा बालविकास केन्द्रका सहयोगी कार्यकर्तालाई निरन्तरता दिने नीति लिइनेछ ।
- बाल विकास केन्द्रमा अध्यापन गराउने शिक्षिका र विद्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई प्रोत्साहन भत्ता उपलब्ध गराइनेछ ।
- विद्यालय छाड्ने प्रवृत्तिलाई न्युनीकरण गर्न, विद्यालय शिक्षा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिन टिकाउ, विकाउ र सिकाउको रणनीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- आधारभूत र माध्यमिक विद्यालयका विद्यार्थीहरूका लागि तहगत अतिरिक्त क्रियाकलापका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- निजी क्षेत्रबाट सञ्चालित पूर्व प्राथमिक विद्यालय, ट्युसन सेन्टर तथा सीप विकास तालिम केन्द्रहरूलाई कार्यविधि निर्माण गरी नियमन र व्यवस्थित गराउँदै लगिनेछ ।
- संस्थागत विद्यालयको स्थानीय छाता सङ्गठन मार्फत स्थानीय आवश्यकताका आधारमा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगरपालिकामा रहेका अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरूको शिक्षादिक्षा, छात्रवृत्ति, शैक्षिक तथा सहायक सामग्री, स्रोत सामग्री आदि लगायतका सुविधाहरूको वितरणलाई व्यवस्थित बनाउन शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखामा रहेको अपाङ्गता विद्यार्थी लेखाजोखा केन्द्रलाई सङ्गठनात्मक रूपमा सुदृढीकरण गरिनेछ ।

- अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरूका लागि आवश्यकताका आधारमा सहायक सामग्री र स्रोत सामग्रीहरू वितरण गर्ने निति ल्याइनेछ ।
- अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरूका लागि विद्यालयमा रहेका स्रोतकक्षाहरूको व्यवस्थापन र सुदृढीकरण गरिनेछ ।
- फूलबारी युक्त सुन्दर विद्यालय, हरित विद्यालय तथा सफासुगन्धर विद्यालयको कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयहरूको गुणस्तर सुदृढ गर्न विद्यालय व्यवस्थापन समिति र शिक्षक अभिभावक संघको क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ ।
- कपिलवस्तु नगरपालिका भित्र रहेका उत्कृष्ट सामुदायिक विद्यालयहरूमा कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारीहरूबाट अन्य विद्यालयहरूमा अनुभव आदान प्रदान गर्ने नीतिलाई अबलम्बन गरीनेछ ।
- विद्यालयको वार्षिक उत्सवको अवसरमा विद्यालयमा वृक्षारोपण गर्न प्रोत्साहन गरीनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयहरूलाई प्रोत्साहन गर्न आधारभूत र माध्यमिक तहमा उत्कृष्ट नतिजा हासिल गर्ने विद्यालयलाई नगरपालिकाबाट सम्मान गर्ने कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
- शिक्षा शाखाबाट निर्माण गरिने नगर शिक्षा योजना, शैक्षिक गुणस्तर सुधार कार्ययोजनालाई क्रमशः कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।
- बाल विकास र कक्षा १ मा शत प्रतिशत विद्यार्थी भर्नाको लक्ष्य हासिल गर्न वडा शिक्षा समितिलाई जिम्मेवार बनाइनेछ । हरेक वडाबाट हरेक शैक्षिक वर्षको भर्ना अभियान सुरु हुनु अगावै वडाले ४ वर्ष र ५ वर्ष उमेर पुगेका र अन्यत्रबाट बसाइ सराइ गरी आएका घरपरिवारका विद्यालय जाने उमेरका बालबालिकाहरूको विवरण सार्वजनिक गर्ने र उक्त विवरण शिक्षा शाखा र विद्यालयलाई उपलब्ध गराउने व्यवस्था लागू गरिनेछ ।
- अपाङ्गता भएका बालबालिका तथा विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाहरूलाई विद्यालय शिक्षामा निरन्तर पहुँच प्रदान गर्नका लागि समावेशी शिक्षा नीति लिइनेछ ।
- समावेशी शिक्षाको माध्यमबाट अपाङ्ग, दलित, मुस्लिम, पिछडा वर्ग एवं गरिबीको रेखामुनि रहेका बालबालिकाहरूको पहिचान गरी शिक्षाको पहुँच पुऱ्याउने निति अवलम्बन गरिनेछ ।
- विद्यालयमा विभिन्न संस्थाको सहयोगमा बृहत यौनिकता शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । साथै विद्यालयमा क्रमशः नर्सको व्यवस्था गर्दै लैजाने नीति लिइने छ ।
- शिक्षाको माध्यमबाट नैतिक स्वअनुशासन संस्कार सहितको आचरण निर्माण गर्नुका साथै मानवीय मूल्य मान्यता तर्फ अग्रसरताका लागि थप शैक्षिक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- समग्र शैक्षिक गतिविधिमा सुधार एवं गुणस्तरीयता कायम गर्न सामुदायिक विद्यालयका प्र.अ. संग नतिजा सूचकमा आधारित कार्यसम्पादन सम्झौता गरिनेछ । प्र.अ. ले आफु मातहतका प्रत्येक शिक्षकसंग कार्यसम्पादन सम्झौता गर्नु पर्नेछ । कार्य सम्पादन सम्झौतालाई शिक्षकको वृत्ति विकाससंग आवद्ध गरिनेछ ।
- नगरलाई साक्षरता घोषणा गर्नका लागि संघ संस्थाहरूबाट तथ्यांक संकलन गरि साक्षरता घोषणा अभियानलाई तिव्रताका साथ अगाडि वढाउने साथै १५ वर्ष देखि ६० वर्ष उमेरका सबै प्रौढलाई साक्षर बनाई यस नगरलाई पूर्ण साक्षर नगर घोषणा गरिनेछ ।
- नगरस्तरीय कक्षा ८ को परीक्षालाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- सामुदायिक सिकाई केन्द्रहरूलाई व्यवस्थापकीय सुधार र शसक्तिकरण गर्नुका साथै सूचना केन्द्रका रूपमा विकास गरिनेछ ।
- सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयहरूको शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि कार्यरत शिक्षकहरूको क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू अगाडी बढाइनेछ ।
- शिक्षा दिवस र बाल दिवसको अवसरमा विभिन्न अतिरिक्त क्रियाकलाप संचालन गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्र प्राविधिक शिक्षा संचालीत विद्यालयहरूलाई प्राथमिकता दिइ शिपयुक्त युवा जनशक्ति विकास गर्न प्रोत्साहीत गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरू मध्ये उत्कृष्ट GPA ल्याउने विद्यार्थीहरूको लागि सम्मान कार्यक्रमको आयोजना गरी प्रोत्साहन स्वरूप प्रशंसापत्र उपलब्ध गराइनेछ ।
- प्रधानाध्यापकहरूको आवश्यकता अनुसार, बालविकासका शिक्षकहरूको त्रैमासिक रूपमा तथा मदरसाहरूको अर्धवार्षिक रूपमा समिक्षा बैठक गरिनेछ ।
- विद्यालयहरूमा शैक्षिक व्यवस्थापन सूचना प्रणाली ,विद्यालय सुशासन एवं व्यवस्थापनका लागि आवश्यक तालिम संचालन गरिनेछ ।

- विद्यालयको पठन पाठनको सुदृढीकरण लगायत समग्र शैक्षिक व्यवस्थापनमा सुधार ल्याउनका लागि कार्यान्वयन योग्य विद्यालय सुधार योजना निर्माणको लागि वि.व्य.स, शि.अ.संघ, प्र.अ.को क्षमता विकास गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- बाल विकासका शिक्षाहरूको अभिलेख व्यवस्थापन गरी पुर्नरताजगी तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- विद्यालय खाजा कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयका छात्राहरूलाई निशुल्क सेनीटरी प्याडको सहज पहुँच र उपलब्धताको व्यवस्था गरिनेछ ।
- विद्यालयहरूलाई वार्षिक कार्यतालिका निर्माण गर्नुका साथै सबै विद्यालयहरूको शैक्षिक कार्यक्रममा एकरूपता ल्याउनका लागि शैक्षिक क्यालेण्डर प्रकाशनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगरपालिकाको शैक्षिक प्रोफाइल तयार गरि अभिलेख व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका विद्यालयहरूमा अध्यापन गर्ने शिक्षक, शिक्षिका तथा कर्मचारीहरूको क्षमता विकासका लागि तालिमको आयोजना गरिनेछ ।
- शिक्षा विकासका लागि अतिरिक्त क्रियाकलाप, खेलकुद तथा बाल उद्यान निर्माणका कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- आवश्यकताको आधारमा दरबन्दी मिलान तथा विद्यालय समायोजन गरी शैक्षिक गुणस्तरमा सुधार ल्याउने नीति लिइनेछ ।
- शिक्षा क्षेत्रका विरुहरूको उपस्थितिमा शैक्षिक गोष्ठि संचालन गरी नगरको शिक्षा विकासलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- स्रोत कक्षा व्यवस्थापनका लागि विशेष पहल गरिनेछ ।
- शैक्षिक सुधारका लागि शिक्षक तथा विद्यार्थी विद्यालय समय भित्र रहने वातावरण सिर्जना गर्न अनुगमन र निरीक्षण कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- नगर क्षेत्रमा नियमसंगत संचालन नभएका निजि विद्यालय, तालिम केन्द्रहरू, कोचिङ सेन्टरहरूलाई कानुनी दायरामा ल्याई प्रभावकारी नियमनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- युवाको साहस, सिर्जन शिलता, आत्मविश्वास, उद्यमशीलताको उच्च मूल्यांकन गर्दै शिक्षित, स्पीप युक्त, अनुशासित र उद्यमशील युवा शक्तिलाई नगरको मानवीय पूँजीको रूपमा स्वीकार गर्दै नगरको समग्र विकासमा परिचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- युवा केन्द्रित लैङ्गिक समानता र सशक्तिकरण, लागुऔषध दुर्व्यसन, सकारात्मक सोच, मनोसामाजिक परामर्श जस्ता कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- युवा क्लवहरूको गठन तथा संचालन कार्यलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।
- नगर स्तरीय युवा प्रतिभा पहिचान कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- "राष्ट्रका लागी खेलकुद, स्वास्थ्यका लागी खेलकुद, अनुशासनका लागि खेलकुद र पहिचानका लागि खेलकुद" भन्ने नारालाई आत्मसाथ गर्दै राष्ट्रपति रनिङसिल्ड, मेयर कप लगायतका नगरस्तरीय खेलकुद कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित तवरले संचालन गरिनेछ ।

स्वास्थ्य तर्फ

- कोभिड-१९ को दोश्रो भेरियण्ट अबै पनि नहटी सकेको परिप्रेक्ष्यमा यसको समुचित व्यवस्थापन, खोज, सचेतना तथा उपचारको व्यवस्था मिलाई सम्भावित तेस्रो भेरियण्टको लागि प्रतिकारात्मक रूपमा सबै स्वास्थ्य कर्मिहरूलाई परिचालन गरिनेछ ।
- पूर्ण खोप दिगोपनालाई निरन्तरता दिदै खोपको अधिकारबाट कुनै पनि बालबालिकालाई बञ्चित गराइने छैन ।
- सुरक्षित मातृत्व तथा आमा सुरक्षा कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी रूपमा परिचालन गरिनेछ ।
- तिलौराकोट स्वास्थ्य चौकीमा दक्ष स्वास्थ्यकर्मी सहितको बर्थिङ्ग सेन्टर चौविसे घण्टा संचालन गरिनेछ । साथै अन्य स्वास्थ्य चौकीहरूमा पनि आवश्यकता अनुसार बर्थिङ्ग सेन्टरहरू स्थापना गर्दै लगिनेछ ।
- स्वास्थ्य चौकीहरूको भौतिक पूर्वाधार, ल्याब व्यवस्थापन लगायत अन्य व्यवस्थापन क्रमशः गर्दै लगिनेछ । साथै बाह्रै महिना औषधी अभाव नहुने गरि खरिद प्रक्रिया अधि बढाइनेछ ।
- आँखा उपचार लगायतका स्वास्थ्य शिविरहरू आवश्यकताको आधारमा विभिन्न वडाहरूमा सञ्चालन गरिनेछ ।

- बाल पोषण, भिटामिन तथा अन्य खोप कार्यक्रममा महिला स्वयम् सेविकाहरूलाई थप परिचालन गरि निजहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- यस नगरपालिकामा महिला, किशोरी र बालबालिकामा हुने कुपोषणको अबस्थामा सुधार ल्याउने उद्देश्यका साथ बहु क्षेत्रीयपोषण योजनालाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- नेपालका महिला, किशोरी र बालबालिकामा हुने कुपोषणको अबस्थामा सुधार ल्याउने उद्देश्यले नेपाल सरकारको प्राथमिकतामा रहेको बहु क्षेत्रीयपोषण योजना कार्यान्वयनलाई यस नगरपालिकाले उच्च प्राथमिकतामा राख्ने छ । सोही अनुरूप आ.ब.को २०७८/०७९ को लागि नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने बजेट र यस नगरपालिकाले छुट्याएको समपुरक रकम समेतलाई क्षेत्रगत बिनियोजन गरी पोषण सुधारको लागि तोकिएको क्रियाकलापमा खर्च गरिनेछ ।
- बहुक्षेत्रीय पोषण योजनाले निदृष्ट गरेका उपलब्धी तथा प्रतिफल प्राप्तीको लागि बिषयगत शाखा र साभेदार निकायहरूसंग मिलेर पोषण लक्षित र सम्बेदनशिल क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- महिला बालबालिका लक्षित कार्यक्रम जस्तै: बालपोषण अनुदान, खोप कार्यक्रम, बाल मैत्री स्थानीय शासन आदिमा समेत बहुक्षेत्रीय पोषण योजनालाई समावेश गर्दै पुर्ण पोषण मैत्री वडा हुदै नगरलाई नै पुर्ण पोषण मैत्री नगर घोषणातर्फ उन्मुखगर्ने नीती लिएको छ र यस आ.व.बाट सो कार्यको सुरुवात गर्दै लगिने छ ।
- सबै स्तरमा बहुक्षेत्रीय पोषण योजना तर्जुमा गरी त्यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा अनुगमन, सुशासन र पारदर्शिताको सुनिश्चितता गरिनेछ ।
- १००० दिनका महिला तथा घरमुलीहरूको लागि अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- पोषण कर्नर निर्माण तथा व्यवस्थापन गरिनेछ ।

महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक युवम लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी नीति

- मानवीय मूल्य र मान्यतालाई आत्मसाथ गरी मानव सभ्यता र संस्कृतिहरूको प्रवर्धन गर्दै, सरल जीवन शैली र पद्धतिको धरातलमा मानवताको सहृदय कपिलवस्तु नगर बनाउने लक्ष्यका साथ अभियान तथा कार्यक्रमहरू संचालन गरिने छ ।
- लैंगिक तथा घरेलु हिंसा न्यूनिकरण सम्बन्धि कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
- बालविवाह , दाइजोप्रथा, महिला हिंसा प्रवृत्तिलाई न्यूनिकरण गर्न विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- लैंगिक मैत्री, अपांग मैत्री, ज्येष्ठ नागरिक मैत्री तथा बालमैत्री नगर बनाउने अभियान संचालन गरिनेछ ।
- महिला आदिवासी जनजाती, दलित, मधेशी, मुस्लिम तथा पिछडा वर्ग युवम तेस्रो लिङ्ग लगायतका लक्षित वर्ग र समुदायलाई सशक्तिकरणका माध्यमबाट मूलप्रवाहमा ल्याइने छ ।
- महिला, आदिवासी जनजाती, मधेशी , मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित, तेस्रो लिङ्ग आदि लक्षितवर्गको कार्यक्रम गर्दा त्यस्ता वर्गका विपन्न जनताको आय आर्जन, सीप विकास र क्षमता अभिवृद्धिमा जोड दिइनेछ ।
- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालन गरिने प्रत्येक विकास निर्माण, श्रेत साधानको वितरण र अन्य क्रियाकलापहरूमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको नीतिलाई प्रभावकारी रूपमा अवलम्बन गर्दै लगिनेछ ।
- अपांग मैत्री संरचना निर्माणमा जोड दिइनेछ ।
- अपांगता सहायक सामग्री निर्माण तथा व्यवस्थापन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- यस आ.व.मा पनि अपांगता राहतकोष स्थापना तर्फ निरन्तरता दिइनेछ ।
- ज्येष्ठ नागरिक तथा अपांग परिचय पत्र सहज रूपमा वितरण गरिनेछ ।
- अपांगता तथा बहिरा सम्बन्धि विशेष कक्षा सञ्चालन गरिनेछ जसले गर्दा उनिहरूलाई उत्प्रेरणा जगाउन मद्दत पुग्नेछ ।
- गर्भवती तथा सुत्केरी अवस्थामा रहेका महिलाहरूका लागि लक्षित कार्यक्रम गरिनेछ ।
- नगर अपांग समन्वय समितिको बैठक तथा खाजा व्यवस्थापन कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- बालबालिका सम्बन्धी नीति र बालमैत्री स्थानीय शासन तथा बाल अधिकार संरक्षण कार्यबिधिको निर्माण गर्ने नीति लिइने छ ।
- नगरपालिकालाई बालमैत्री नगरपालिका बनाउन आवश्यक कृयाकलापमा बजेट बिनियोजन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- टोल विकास संस्था परिचालन गरी बालश्रम, बालविवाह, बहुविवाह, दाइजो प्रथा, बोक्सी, छाउडी जस्ता प्रथा नियन्त्रणका लागि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्था संग सहकार्य गरी अगाडि बढ्ने नीति लिइने छ ।
- नगरपालिकाको आवश्यक टाउमा बाल उद्यान निर्माण गर्ने नीति लिइने छ ।
- यस नगरपालिकालाई बालमैत्री नगर घोषणा गर्न विभिन्न कृयाकलापहरू गरिने छ ।
- सञ्चारकर्मी राहत कोष स्थापना कार्यको निरन्तरता दिइने छ ।
- छुवाछुत, सामाजिक कुरीति, अन्धविश्वास, लैङ्गिक बिभेद र हिंसाका घटनाहरू न्यूनिकरणका लागि विभिन्न सचेतना मूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- सामाजिक समावेष्टीकरणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- साभ्रा सरोकारका विषयहरूमा सहकार्य र समन्वय गर्न वर्षमा कम्तीमा एक क्षेत्रमा सहलगानीको कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- कोभिड १९ ले आम मानिसमा पार्ने दीर्घकालिन मानसिक असरलाई कमगर्न मनोसामाजिक विर्मज्ञ सेवालालाई विशेष प्रोत्साहन दिइनेछ ।
- युँवाको प्रतिभा पहिचान, युवा सशक्तिकरण र युवा उधम झिलतालालाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- महिला हिंसाका पिडितहरूलाई पुनस्थापनको आस्रय गृह संचालनर्थ सहयोग प्रदान गर्ने ।
- लैगिक हिंसा पिडितहरूको राहतप्रदानगनै लैगिक हिंसा राहत कोषलाई वृद्धि गरिनेछ ।
- गर्भवती महिलाहरूलाई निशुल्क रेम्बुलेन्स सेवा प्रदान गरिने नीति लिइनेछ ।

बन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन नीति

बन व्यवस्थापन नीति

- एक नेपाली एक फलफुल विरुवा रोपण अभियानलाई निरन्तरता दिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्रका पर्ती जग्गाहरू पहिचान गरि संरक्षण गर्नुका साथै वृक्षारोपण कार्य समेत गरिनेछ ।
- सरकारी निकाय, गैरसरकारी संस्था, सामुदायिक वन तथा नागरिकको संलग्नतामा सडक किनारमा वृक्षारोपण गरी हरियाली प्रबर्धन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- वातावरणमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन गरेको हुनाले पुर्वाधार विकास निर्माणमा समेत वातावरणमैत्री सुचकलाई मध्येनजर राखी कार्यन्वयन गरिनेछ ।
- पोखरीको सुन्दरीकरण गर्नमा प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- स्थानीय वातावरण ऐन, नियमावली तयार गरी कपिलवस्तु नगरपालिकालाई वातावरण मैत्री नगरपालिका घोषणा गर्न क्रमशः वडा कार्यालयहरूमा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

विपद व्यवस्थापन नीति

- छिमेकी स्थानीय तह (पालिका) हरूसंग सहकार्य गरि दमकल सेवालालाई नियमित तथा प्रभावकारी रूपमा सेवा दिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सुविधा सम्पन्न रेम्बुलेन्स सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र मानविय एवं प्राकृतिक कारणले हुने विपद्को जोखिम न्यूनिकरण गर्न पूजिगत बजेटको कम्तिमा एक प्रतिशत रकमको व्यवस्था सहित एक विपद व्यवस्थापन कोष स्थापना गर्न पहल गरिने र खासगरी गर्मी एवं वर्षा मौसममा आउनसक्ने विपद्हरू (आगोलागी, बाढी, चट्याङ, महामारी) को न्यूनिकरणको लागि जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने र त्यस्ता प्राकृतिक प्रकोपबाट बच्नको लागी स्थानीय जनताहरूको संलग्नतामा विभिन्न प्राकृतिक प्रकोप न्यूनिकरण कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- सर्पको टोकाईबाट हुने मानवीय क्षतिलाई न्यूनिकरणगर्न गोरूसिंङ्गेमा रहेको सर्प दंश उपचार केन्द्र संग सहकार्य र समन्वयमा कार्य गरिनेछ ।
- विपद तथा जोखिमबाट बच्नका लागि नगरपालिका क्षेत्र भित्र उपयुक्त खुला क्षेत्रको पहिचान गरिनेछ ।
- विपद पूर्व तयारी प्रतिकार्य योजना तथा विपद व्यवस्थापनसंग आवश्यक ऐन, नियमावली, कार्यविधि नीति तथा कार्यक्रमहरू तयार गरी लागु गरिनेछ ।

फोहरमैला व्यवस्थापन नीति

- नगर सरसफाईको कार्य नगरपालिकाको निगरानीमा गर्दै सरकारी र निजी क्षेत्रको सहकार्यलाई जोड दिने नीति लिइनेछ ।
- फोहरमैला व्यवस्थापनको दिगोपनाको लागि यस आर्थिक वर्षमा बायो ग्यास उत्पादनका लागि गुरुयोजना तयार गरी कार्यन्वयनमा ल्याइनेछ ।
- दैनिक फोहर मैला संकलन कार्यको कार्यक्षेत्र ग्रामीण क्षेत्रमा समेत विस्तार गर्दै सरसफाईलाई प्रभावकारी बनाउन सप्ताह व्यापी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- सरसफाईलाई प्रभावकारी बनाउन अनुगमन तथा मुल्यांकन कार्यलाई निरन्तरता प्रदान गर्दै नगरको सरसफाईमा विशेष योगदान पुऱ्याउनेलाई पुरस्कार तथा फोहर गर्नेलाई दण्ड जरिवाना तथा सजाय गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- आवश्यकताको आधारमा फोहरमैला व्यवस्थापनमा उत्कृष्ट स्थानको अन्तर्देशीय भ्रमण समेत गर्ने नीति लिइनेछ ।
- प्लाष्टिकजन्य वस्तु तथा पदार्थको नियन्त्रण तथा प्रयोगमा न्युनिकरण गर्दै लैजाने नीति अवलम्बन गर्ने ।
- फोहरलाई मोहरमा रूपान्तरण गर्न कुहिने फोहरवाट कम्पोस्ट मल उत्पादन गर्ने तथा वैकल्पिक उर्जा समेत उत्पादन गर्न वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रसंग सहकार्य गरिनेछ ।
- सबै वडा कार्यालय तथा स्वास्थ्य चौकीहरूमा सुरक्षित खानेपानी व्यवस्थाको लागि बायोसेन्ड फिल्टरको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- फोहर विसर्जन स्थलको लागि नजिकका छिमेकी स्थानीय तहहरूसंग समन्वय सहकार्य गरिनेछ ।
- ढल निकासको गुरुयोजना बमोजिम उचित व्यवस्थापनको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- नगर सुन्दरिकरण गर्न व्यवस्थित पार्किंग व्यवस्था, जेन्ना क्रसिंग, ट्राफिक संकेतका बोर्डहरू, हरियाली प्रवर्द्धन र फुटपाथ क्लियरिंग जस्ता कार्यक्रम संचालनमा प्राथमिकता दिइनेछ ।
- वास योजना निर्माणको चरणमा रहेको हुदा योजनाले निर्दिष्ट गरेका कार्यक्रमलाई कार्यन्वयनमा ल्याइनेछ ।

सुशासन तथा संस्थागत विकास नीति

संस्थागत, विकास तथा सेवा प्रवाह नीति

मानव संसाधन विकास नीति :

- संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले पठाएको संगठन संरचना अनुरूप यस आ.व. को शुरुवात संगै कर्मचारी व्यवस्थापन सर्वेक्षण तयार गरि सोही बमोजिमको दरबन्दीबाट शाखा तथा उपशाखा गठन गरी सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- नगरपालिकाका गतिविधि र सूचनाहरू प्रगति प्रतिवेदन, स्थानीय पत्रपत्रिका, रेडियो टेलिभिजन तथा नगरपालिकाको वेबसाइट र सामाजिक सञ्जाल मार्फत प्रकासन र प्रसारण गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाउन आवश्यक पर्ने सफ्टवेयरको निर्माण, वडा तथा नगरपालिकाका कर्मचारी र जनप्रतिनिधिहरूको लागि क्षमता विकास तालिम एवं संगठनात्मक अध्ययन लगायत आवश्यक संस्थागत सुधार गरिनेछ ।
- वडा कार्यालयहरूबाट प्रदान गरिने सेवा प्रवाहलाई अझ बढी प्रभावकारी बनाउन कम्प्युटर पद्धतिबाट कार्य गर्न जोड दिइनेछ ।
- नगरपालिका तथा वडाका कर्मचारीहरूलाई कम्प्युटर तथा इन्टरनेट, इमेलको उचित प्रयोग सम्बन्धी आवश्यक तालिम संचालन गरिनेछ ।
- कर्मचारी प्रशासनमा दण्ड र पुरस्कारको नीतिलाई अझ बढी प्रभावकारी बनाउदै लगिनेछ ।
- कर्मचारी अभिलेख प्रणालीलाई सुदृढिकरण गरिनेछ ।
- व्यक्तिगत घटना दर्ता विवरणलाई अद्यावधिक गर्दै जाने र १२ वटै वडामा अनलाइन पञ्जिकरण कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

- कर्मचारीहरूको कार्यसम्पादन अभिवृद्धि गरी उच्च मनोबलका साथ काम प्रति समर्पित गराउन स्थानीय भत्तालाई कार्य सम्पादनमा आधारित गराउंदै लैजाने नीति लिइनेछ ।
- यस नगरपालिका र नगरपालिका क्षेत्रभित्र नगरपालिका मातहत रहने र रहेका सबै सरकारी निकायहरूको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धिका लागि आवश्यक भौतिक श्रेत साधन उपलब्ध गराउने र आधुनिक सूचना प्रविधिमैत्री बनाउदै लगिनेछ ।
- कार्यालयको मर्मत सम्भार रंगरोगन, पार्क सुन्दरीकरण मिटिङ्ग हल मर्मत व्यवस्थापन लगायतका कार्यहरू गरिनेछ ।
- यस नगरपालिका, नगरपालिका मातहतका सबै सरकारी एवं अर्ध सरकारी निकायहरूबाट प्रवाह गरिने सेवालाई निश्चित मापदण्ड तयार गरी सो मापदण्डका आधारमा सूचना मैत्री प्रविधिको प्रयोग गरी छिटो, छरितो, चुस्त, दुरुस्त एवं पारदर्शी रूपमा प्रवाह गर्ने नीति अख्तियार गरिनेछ । साथै नागरिकवडापत्रलाई अद्यावधिक तथा डिजिटलाईज गरि वडा स्तरमा समेत सेवा प्रभाव गरिनेछ ।
- यस नगरपालिकाका सबै वडा कार्यालयमा लेण्डलाईन टेलिफोन तथा इन्टरनेटको सहज पहुच पुऱ्याउन आवश्यक व्यवस्थाका लागि पहल गरिनेछ ।
- सुचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को प्रावधानलाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- जनताको सहजताको लागि कार्यालयमा सूचना प्रसारण गरि कार्य प्रकृयालाई सहजता बनाउने ।
- सुझासन र पारदर्शितालाई मध्यनजर राख्दै नागरिकको गुनासो सम्बोधन गर्न र सुभ्रवका लागि हट लाइनको व्यवस्था गर्ने नीति लिइनेछ । साथै हरेक वडामा सुभ्रव पेटिका राख्ने र नियमित अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरपालिकाबाट हुने तालिम गोष्ठी बैठक तथा अनुगमनका दररेटहरूको नर्म्स तयार गरि कार्यान्वयन गरिनेछ
- नगरपालिकाबाट हुने तालिम गोष्ठी जस्ता कार्यक्रम संचालनका लागि लागत सहभागिता गर्नेलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- नगरपालिका तथा वडा कार्यालयहरूमा विभिन्न उजुरी तथा फर्चौट सम्बन्धी अभिलेख व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- कर्मचारी समायोजन ग्रेड मिलान सम्बन्धी ऐन निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

सूचना तथा संचार प्रविधि नीति

- यस नगरपालिकालाई सूचनामैत्री बनाउने नीति लिइनेछ ।
- कपिलवस्तु नगरपालिकाको सम्पूर्ण सूचना तथा समाचार नगरपालिकाको वेबसाइट, फेसबुक पेज ट्वीटर मार्फत सार्वजनिक गरि सूचना पाटीमा समेत राख्ने नीति लिइनेछ ।
- नगरपालिकाको सम्पूर्ण सूचना तथा जानकारी जनतामा सहज र सुलभ तरिकाले पुऱ्याई सुचनामा जनताको प्रत्यक्ष पहुच तथा सहभागिताको नीति लिइनेछ ।
- नगरपालिकाबाट वडा तथा वडाबाट नगरपालिकामा आदानप्रदान गरिने सम्पूर्ण चिठीपत्र डिजिटल प्रविधि अर्थात इमेल मार्फत गरिनेछ ।
- जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ग असहाय व्यक्तिहरूमा सम्पूर्ण सूचना सहज तथा सुलभ तरिकाले पुऱ्याउने नीति अवलम्बन गरिनेछ
- सूचना तथा संचार प्रणालीमा एक रूपता तथा पारदर्शिता सुनिश्चित गरिनेछ ।
- यस नगरपालिकामा अवस्थित ऐतिहासिक, पुरातात्विक, पर्यटकीय तथा धार्मिक स्थलहरूको स्थानीय तहबाट प्रचारप्रसार गर्ने र ठाउँ-ठाउँमा उक्त स्थानहरूको फोटो सहितको होडिङ्ग बोर्ड राखि उक्त स्थान सम्म जाने बाटोको चित्रण गरि पर्यटकीय क्षेत्रमा सहयोग पुऱ्याउने नीति लिइनेछ ।

सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जिकरण नीति

- सामाजिक सुरक्षा भत्ता बैंक मार्फत भुतानी दिने प्रक्रियालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा तथा घटना दर्ता सम्बन्धमा न.पा., वडा कार्यालयका कर्मचारीको लागि तालिम तथा जनप्रतिनिधिहरूका लागि अभिमुखिकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

- सामाजिक सुरक्षा तथा घटना दर्ता कार्यका लागि आवश्यकता अनुसार अनुगमन तथा मुल्यांकन कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ ।
- सम्पूर्ण वडाहरूमा व्यक्तिगत घटना दर्ता अनलाइन मार्फत गराउदै लगिनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा तथा घटना दर्ता सम्बन्धि कार्यक्रम एम.आइ.एस. अपरेटर, फिल्ड सहायक मार्फत घरदैलो तथा घुम्ति छिविर संचालन गरिनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा तथा घटना दर्ता सम्बन्धमा संचारमुलक र पहुचमुलक अभियान संचालन गरिनेछ ।
- बालबालिका पुनस्थापना केन्द्र, जेष्ठ नागरिक आश्रय केन्द्र, अज्ञात स्याहार केन्द्रको स्थापना क्रमशः गरिनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रणाली सुदृढिकरण आयोजना अन्तर्गतका कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

न्यायिक समिति तर्फ

- न्यायिक समितिलाई प्रभावकारी रूपमा परिचालन गरी समितिमा प्राप्त भएका उजुरीहरूमा दुवै पक्षले जित्ने वातावरण सिर्जना गरिनेछ ।
- सबै वडाहरूमा नियुक्त गरिएका मेलमिलाप कर्ताहरूलाई पुनर्ताजगी तालिम प्रदान गरी वडा बाटै समस्या समाधान गर्न प्रोत्साहन गरिने छ ।
- सबै वडाहरूमा मेलमिलाप केन्द्र स्थापना गरी स्थानीय रूपमै समस्याको समाधान गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- न्यायीक समितिका पदाधिकारीहरूलाई थप सबल, सुदृष्ट र प्रभावकारी बनाउन तालिम लगायतका अन्य कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- अन्य स्थानीय तहहरूसंग न्याय सम्पादनको अनुभवहरूलाई आदान प्रदान गर्नको लागि न्यायिक समिति तथा मेलमिलाप कर्ताहरूको लागि अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।